

Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi

10. Sınıf

3. Ünite: İslam'ın Evrensel Mesajları

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

3.1. İslam'ın Tevhit İlkesi

3.2. İslam'da Adalet ve Eşitlik

3.3. İslam ve Barış

3.4. Kur'an'dan Mesajlar

3. 1. İslam'ın Tevhit İlkesi

Tevhit kavramı hakkında neler biliyorsunuz?

- Tevhit sözlükte “birlemek, bir kılmak, bir şeyin bir ve tek olduğuna hükmetmek” anlamlarına gelmektedir.
- Dinî terim olarak tevhit; inanç, düşünce ve eylemde yalnızca bir tek yaratıcının, Yüce Allah'ın varlığını ve birliğini merkeze almaktır.
- Tevhit inancına göre Allah (cc); zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir ve tektir. O'nun eşi, benzeri ve ortağı yoktur.

Kur'an-ı Kerim'de tevhit inancına ilişkin çokça ayet bulunmaktadır.

“Allah, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayandır. Diridir, kayyumdur.”
(Al-i İmran suresi 2. ayet)

Tarih boyunca bütün peygamberlerin tebliğ ettikleri inanç sistemi tevhittir. Yüce Allah bu hakikati Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade etmiştir:

“Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, ‘Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin.’ diye vahyetmişizdir.”

(Enbiya suresi 25. ayet)

Tarihî süreç içerisinde zaman zaman tevhit inancından uzaklaşan insanlar başka varlıklara da ilahlık atfetmeye başlamışlardır. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şirk kavramıyla ifade edilmiştir.

“Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışındaki günahları, dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a ortak koşan, kuşkusuz, derin bir sapıklığa düşmüştür.”

(Nisa suresi 116. ayet)

Tevhit inancının toplumsal hayattaki karşılığı ise vahdettir.

Vahdet;

- Kardeşlik, dostluk, sevgi, saygı, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmadır.
- Birlikte yaşama şuuruna sahip olmaktır.
- Ortak değerler etrafında kenetlenmektir.
- Ortak ideallere yönelmektir.

3. 2. İslam'da Adalet ve Eşitlik

Adalet ve eşitlik kavramları hakkında neler biliyorsunuz?

- Adalet; düzenli ve dengeli davranma, her şeyin ve herkesin hakkını verme, bir şeyi yerli yerine koyma, insaf ve eşitlik anlamlarındadır.
- Geniş kapsamlı bir kavram olan adaletin zıttı zulümdür.
- Adalet; hukuki, toplumsal ve ahlaki alanların hepsini kapsar.

Kur'an-ı Kerim'de bir çok ayette adalete vurgu yapılmış; iman edenlerin adaleti titizlikle ayakta tutmaları istenmiştir.

“Ey iman edenler! Kendinizin veya anne babanızın ve akrabanızın aleyhine bile olsa adaleti ayakta tutun, Allah için şahitlik eden kimseler olun. (İnsanlar) zengin olsunlar, yoksul olsunlar Allah onlara sizden daha yakındır. Öyleyse siz hislerinize uyup adaletten ayrılmayın. Eğer adaletten sapar veya üzerinize düşeni yapmaktan geri durursanız bilin ki Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.”

(Nisa suresi 135. ayet)

Hz. Muhammed (sav) de hayatı boyunca adaletten şaşmamıştır.

“Hırsızlık yapan kızım Fatıma bile olsa cezasını vermekten geri durmazdım.”

(Buhari, “Hudud”, 11.)

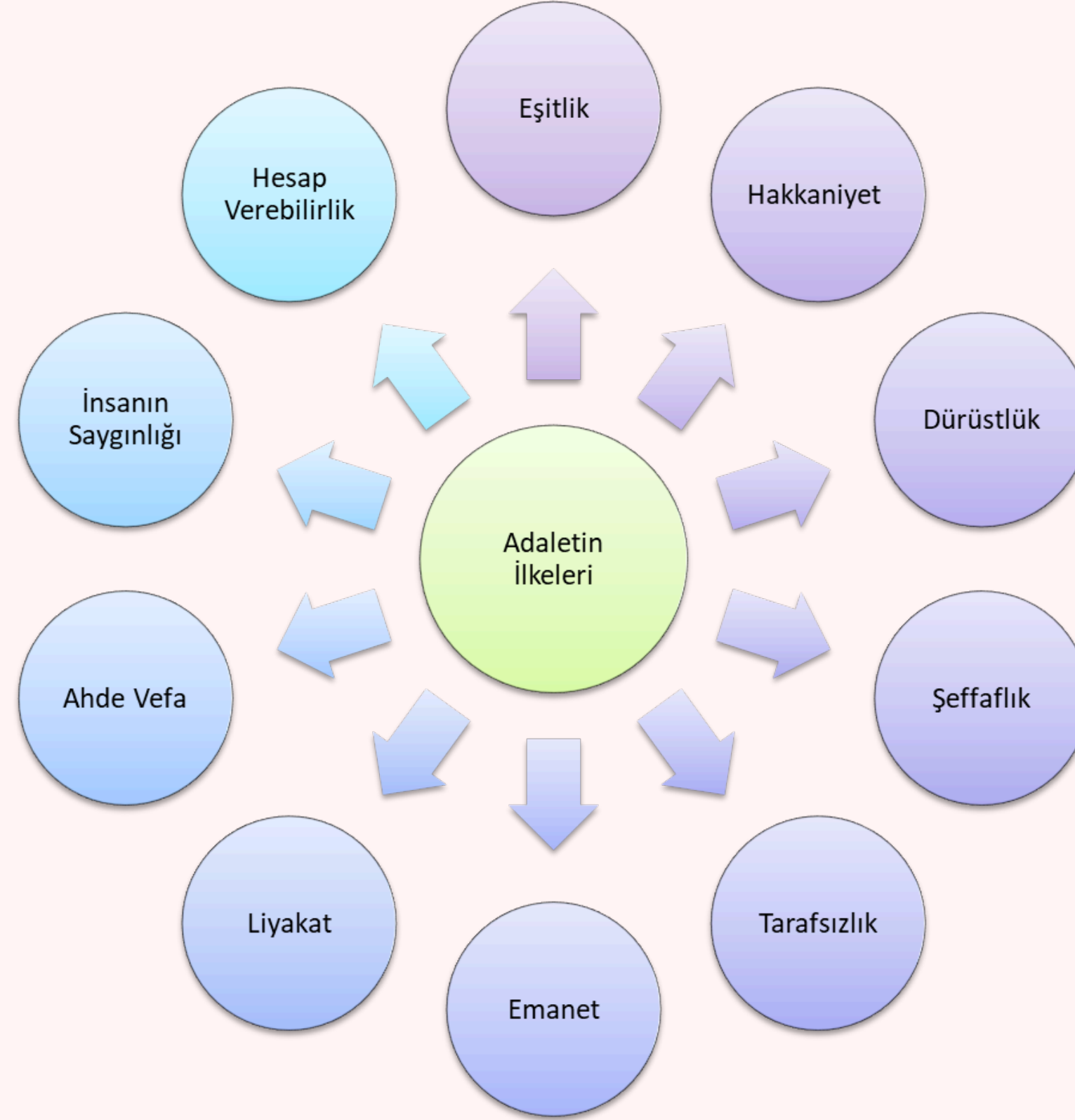
Kur'an'a göre Allah (cc) mutlak ve gerçek adalet sahibidir. Allah'ın (cc) esmayihüsnasından biri de "Adl" ismidir.

“Biz, kıyamet günü için adalet terazileri kurarız; artık kimseye hiçbir şekilde haksızlık edilmez. Yapılan, bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu getirir ortaya koyarız. Hesap görücü olarak biz yeteriz.”

(Enbiya suresi 47. ayet)

İslam; din, dil, ırk ve sosyal statü farkından dolayı insanlara ayrıcalıklı muamelede bulunmanın önüne geçmek için bir takım ilkeler ortaya koymuştur.

- Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde eşitlik tabii bir hak olarak kabul edilir.
- Buna göre bütün insanlar eşit yaratılmıştır, ırk veya nesep insana hiçbir üstünlük sağlamaz.

- Kur'an'da bütün insanların ortak bir atadan geldiği bildirilmiştir.
- Üstünlüğün ancak Allah'a (cc) iman ve derin saygının yanında ahlaki erdemleri de içine alan takva ile ölçülebileceği belirtilmektedir.

“Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, Allah katında en değerli olanınız O’na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır.”

(Hucurat suresi 13. ayet)

Hız. Peygamber Veda Hutbesi'nde yer alan,

“Rabbiniz birdir, babanız birdir, hepiniz Âdem'in çocuklarıdır; Âdem de topraktan yaratılmıştır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a, kızıl tenlinin beyaz tenliye, beyaz tenlinin kızıl tenliye takva dışında hiçbir üstünlüğü yoktur.”

şeklindeki tebliğiyle İslam'daki bu eşitlik anlayışını teyit etmiştir.

3.3. İslam ve Barış

İslam kelimesi hangi kavramları içinde barındırır?

İslam, insanlara Allah'ın (cc) sonsuz merhamet ve şefkatinin yeryüzünde tecelli ettiği huzur ve barış dolu bir hayatı sunmaktadır.

“S-l-m kökünden gelen İslam, “barış” demektir”

İslam insanların yeryüzünde öfke, kin, nefret ve şiddetin karşısında merhamet, şefkat ve barış içerisinde yaşayabilecekleri güzel ahlak ve fazilet kurallarını içerir.

“Ey iman edenler! Hep birden İslam’a (barışa) girin. Sakın şeytanın peşinden gitmeyin; çünkü o, apaçık düşmanınızdır.”

(Bakara suresi 208. ayet)

- İslam insanın; canının, aklının, malının, neslinin ve dininin korunmasına öncelik verir.
- Bunların korunabilmesi için insanların; güven, huzur, sulh ve sükun içinde yaşamaları gerekir.
- Bu amaçla bütün peygamberler insanları, ilahi prensiplere davet ederek insanlığın barış ve huzurunu amaçlamıştır.

İslam Müslümanlardan, insanlığın huzurunu ve mukaddes değerlerini korumak için canıyla, malıyla, diliyle ve bütün imkânlarıyla çaba göstermesini ister.

“Bu uğurda yapılan mücadele “cihat” olarak isimlendirilir.”

Cihat sözlükte; gayret etmek, bir işi yapabilmek için bütün imkânları kullanmak anlamlarına gelir.

“(Ey Muhammed!) Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et...”

(Nahl suresi 125. ayet)

Kur'an ve hadislerde cihat;

- saldırı olduğunda Allah (cc) yolunda İslam düşmanlarıyla savaşmak (**kıtal – mukatele**),
- dinî emirleri öğrenip ona göre yaşamak ve başkalarına öğretmek (**irşat**),
- iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışmak (**emir bilmaruf ve nehiy anilmünker**),
- insanları hakka davet etmek (**tebliğ**),
- insanın, içinden geçen kötü duygu ve düşüncelere karşı mücadele etmek (**mücahede**)
anlamlarında kullanılır.

Cihadın bir şekli olan savaş zorunlu hâllerde başvurulan bir durumdur.

“Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin. Çünkü Allah aşırı gidenleri sevmez.”

(Bakara suresi 190. ayet)

Allah (cc) yolunda veya O'nun korunmasını emrettiği kutsal değerler olan can, din, vatan, namus ve mal güvenliği için mücadele ederken hayatını feda etmeye şهادet denir.

3.4. Kur'an'dan Mesajlar

Toplumsal düzenin sağlanması için Kur'an-ı Kerim'de emredilen/yasaklanan tutum ve davranışlardan hangilerini biliyorsunuz?

Nahl Suresi

- Mekke Dönemi'nde inmiştir. 128 ayettir.
- Kur'an'ın 16. suresidir.
- Sure, adını 68. ayette geçen "Nahl" kelimesinden almıştır. "Nahl" bal arısı demektir.

Nahl Suresinin 90. Ayeti

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

Nahl Suresi 90. Ayetinin Meali

Rahman ve Rahîm Olan Allah'ın Adıyla

“Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; çirkin işleri, fenalık ve haddi aşmayı yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.”

(Nahl suresi 90. ayet)

Nahl Suresinin 90. Ayetinde Verilen Mesajlar

- Sağlıklı, dengeli ve âhenkli toplum yapısını oluşturabilmek için birtakım emir ve yasaklara uymak gerekir.

Emredilen hususlar şunlardır:

- Adalet: Her şeyi layık olduğu yere koymak, hakkı yerine getirmek, her hususta ölçülü olmak.
- İhsan: Allah'a (cc) ihlasla ibadet etmek, başkasına iyilik etmek, yaptığını güzel yapmak.
- Akrabaya yardım: Akrabalara maddi ve manevi destekte bulunmak.

Yasaklanan hususlar şunlardır:

- **Fahşa:** Başta zina olmak üzere her türlü hayâ, iffet ve edep dışı bütün söz, fiil ve davranışlar.
- **Münker:** Aklın ve sağduyunun çirkin bulduğu, toplumun yadırgadığı tutum ve davranışlar.
- **Bağy:** Genel ahlak kurallarını aşan tüm varlıkların haklarını çiğneyen her türlü kötü davranışlar.

Nisa Suresi

- Medine Dönemi'nde inmiştir. 176 ayettir.
- Kur'an'ın 4. suresidir.
- Sure, özellikle kadın haklarından, onların hukuki ve sosyal konumlarından bahsettiği için bu adı almıştır.
- “Nisa” kadınlar demektir.

Nisa Suresi 58. Ayeti

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ
النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾

Nahl Suresi 90. Ayetinin Meali

Rahman ve Rahîm Olan Allah'ın Adıyla

“Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne güzel öğütler veriyor. Şüphesiz Allah her şeyi işitmekte, her şeyi görmektedir.”

(Nisa suresi 58. ayet)

Nisa Suresinin 58. Ayetinde Verilen Mesajlar

- Emanet, korunması istenen maddî ve manevi değerdir.
- Kişinin kullanıp sahibine iade etmek üzere aldığı eşya emanet olduğu gibi devletin hizmet makamları da emanettir.
- İlim, din, antlaşma ve sözleşmeler, komşuluk hakları birer emanettir.

Bakara Suresi

- Medine Dönemi'nde inmiştir.
- Kur'an-ı Kerim'in en uzun suresi olup 286 ayettir.
- Kur'an'ın 2. suresidir.
- Adını, 67-73. ayetlerde yer alan "bakara" kelimesinden alır.

Bakara Suresinin 208. Ayeti

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾

“Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır.”

(Bakara suresi 208. ayet)

Bakara Suresinin 208. Ayetinde Verilen Mesajlar

- İslam, Müslümanların hem bu dünyada hem de ahirette mutlu olmalarını sağlamak için insanlardan dinin emir ve yasaklarına hakkıyla uymalarını, şeytanın vesveselerinden de kaçınmalarını emreder.
- Uzlaşma, teslimiyet ve itaat anlamlarına gelen silm; bir insanın diğerinden zarar görmemesi, iki tarafın birbirine güvenmesidir.